

ner, navnlig ved Seminarierne, at opstille bestemte Prøver i den Retning osv. Utsammen nødvendigt, for at Sagen kunde gjen-nemføres. Der er imidlertid Intet gjort! Men det gjør jo naturligvis ikke Noget, om man har forberedt Noget eller ikke. Det, det kommer an paa, er alene en Resolution paa et Handelsmøde — om det saa staar paa Hovedet eller paa Benene næste Aar, kommer det ikke an paa — eller paa et nationaløkonomisk Møde, hvor det naturligvis gaar efter Ordføreren eller Lederens større eller mindre Indflydelse; det er det, der er det nærmere Bestemmende. Er der nogen Lov, have vi faaet nogenjomhelst Lov fra denne Regjering i disse 11 Aar, hvor der er taget bestemt Sigte paa Opfyldelsen af en virkelig Trang hos Befolkningen — Trang til Reformen paa det materielle eller aandelige Omraade, som Folket kunde gribe efterat være forberedt dertil? Nei, det vil man lede forgæves efter. Det ærede Ministerium har Intet leveret af den Slags. Jeg forstaar saa godt, at Manglen paa den Forberedelse hos Befolkningen til Modtagelsen af denne Lov, at den Viqegyldighed, som hele Regjeringen har viist for at tilfredsstille nogetjomhelst Krav, vil naturligvis gjøre, at vi ikke kunne sige til Vælgerne: Nu komme vi igjen hjem til Jer efter denne Samling med Noget, som I ikke har forlangt af os, og som ganske vist for Slægten i mange Aar vil berede meget Besvær, og med et Grundløshbrud i et, to eller flere Provisorier — det kan Folke-thinget ikke gjøre. Desuagtet er jeg med til at anbefale denne Sag til anden Behandling til hyderligere Prøvelse i Udbalg og hyderligere fortsat Drøftelse. Om vi saa blot naaede i Aar en Lov, som efter Under-søgelse af de forskjellige danske Maals Forhold til det, der her særlig er Tale om, nemlig Normalmeteren og Normalkilometeren, betegnede det rigtigst og fastsatte bestemte Forpligtelser for Undervisningen paa alle Omraader, bestemte Bevillinger til Gjennemførelsen af saadanne Krav og fastsatte det i en Lov, saa var der allerede gjort Noget for at komme til en Afgjørelse af denne Sag, saa at Gjennemførelsen af Stykket kan blive en Opgave for Fremtiden, der ikke skal ligge for langt borte; thi jeg erkjender ingenlunde, at det skulde være urimeligt for det danske Folk at gaa ind paa dette System og tage de dermed forbundne Besværligheder, naar haade Norge og Tydskland og alle de andre Lande have det. Hvorfor skulde vi fratjende vort Folk den samme intellektuelle Evne og sige: De andre kunne nok, men vi Døsmere kunne ikke? Det er

saa meget mere nødvendigt, at vi komme til dette System, med den fornødne Hensyntagen til den store Befolkning og med den nødvendige Forberedelse, som det lille Punkt paa Verdenskortet, som er Danmark — det er jo saa lille, at vi ikke kunne opdage Fæstningen Kjøbenhavn, denne verdensberømte Hovedfæstning — ligger midt imellem de forskjellige Lande, der bruge dette System. Det er en rent urimelig Indretning, at denne Tilstand varer længere, end et forsvarligt, ja nødvendigt Hensyn overfor den Befolkning, der skal bruge Systemet, kræver, at der vil gaa maagte en halv Menneskealder, ja, at der vel nok vil kunne gaa 30 Aar, inden Befolkningen vil give helt Slip paa disse gamle Maal- og Vægtbestemmelser, efter at Loven er givet, det forstaar jeg saa godt. Men vi maa ind i det. Vi skal en Gang begynde, og jo kvikkere vi kunne tage fat derpaa, og jo bedre vi kunne forberede Ungdommen til at lære det Nye og lempe sig ud af det Gamle, desto bedre vil Befolkningen være i Stand til at forstaa Loven, naar den kommer, og saa behøves der ikke denne lange Tid, inden den virkelig træder i Kraft. At vedtage en Lov, der siger: Du kan tage den, eller Du kan lade være, er efter min Mening fuldstændig at forkludre Sagen. Det er efter min Mening heller ikke stemmende med det Standpunkt, hvorpaa Forretningslivet i Danmark nu staar. Tidligere var dette begrændset, Kjøbmanden havde sit Monopol, og ingen Andre befattede sig med Handel end dem, der havde Bevilling og Borgerkab. Nu ere alle Mennesker Forretningsmænd, hver paa sin Vis, og staa med Hensyn til Maal og Vægt o. desl. ofte i direkte Forbindelse med Udlandet. Der er næppe en eneste i intellektuel Henseende udviklet Bonde, som ikke nu har direkte Forbindelse med Udlandet eller paa anden Maade er Forretningsmand. Nu kunne vi ikke sige: Vi skjære en snæver Del af Befolkningen ud, nemlig Kjøbmændene, hvem denne Sag angaar, de Andre ere Mennesker, som en Gang hvert hundrede Aar komme til at se Hovedstaden eller en anden større By og ellers lepe paa deres lille Blet. Saaledes gaar det ikke længere. Derfor siger jeg, at vi skulle tage det, saa snart vi paa nogen Maade kunne forsvare det, og vi skulle i Loven selv give den tilstrækkelig forberedende Tid. Tidspunktet, naar Systemet skal være det eneste Lovlige, skal ikke fastsættes ved, at Kongen vælger en Tidsgraendse, om 4 eller 5 Aar eller saa. Det er Noget, der svarer til den absolutistiske Tid, hvori vi